

גבעון גלריה לאמנות
Givon Art Gallery

נורית דוד
28.6-10.8.19

'הפיגורטיביות' - קיץ 2019

מתחת למראית-עין של גלישה חופשית מסגנון לסגנון, סיבובי פרסה, גזירת קשרים, הפניית עורף, בגידה, הדרך של נורית דוד, כפי שמעידות עבודותיה, נתונה בסבך של מחויבויות, הרכנות ראש, קידות והכרות תודה לרוב - להורים אמיתיים ומדומים, למשפחות זכורות ומצוירות, למורים שהיו לה וכאלה שאימצה, למבני שפה, דקדוק ותחביר מכאן ומשם, למראות נופים וארכיטקטורה שדבקו בתודעתה, לאלים מקומיים וזרים.

בכל הצניעות הזאת, לא חסרים גם קנאה וחמדנות ותיאבון בולימי לבלוע תרבויות שלימות והשקפות עולם מבלי לדלג על הזעיר שבפרטים. כבר בסדרת הציורים הראשונה שלה מראשית שנות השמונים 'העבודות הסיניות' (שאינה מיוצגת בתערוכה) ראתה עצמה כציר במערכת מתפשטת של שדות, סובבת כסחרחרה.

"...אבל אני היחידה שמזג האוויר- זו המילה שלי,
איך נאמר שדות בגדול, שדה יכול להישמע פרטי
ואני מתכוונת אפילו יותר מכמו תעשייה לעומת מלאכה
אני רוצה להתבטא במלים האלה בשטחים הגדולים
שתדעי יש מקום אצלי בגוף לכל המופשט הזה
שמסתדר בריבועים מעובדים מסתובבים אצלי
עם הרמת היד
צד עולה, צד נוטה, מנהלת את החיטה -...."
(1980)

בתערוכה זאת, בה חסרות עשר השנים הראשונות ושבע השנים האחרונות, אפשר לראות אותה גולשת בזיגזג בין מזרח ומערב, לרגע נצלבת עם ישוע בהרי ירושלים, ובמשנהו מגיעה להארה במחול של נזירי זן בציור שבקדמתו נזיר בדמותו של משה גרשוני סורג צעיף עליו כתוב "מי מת? שיקום!" וישוע שמע וקם. לגרשוני עדיין מחכים...

בתערוכה זאת היא גם מתחתנת פעמיים: כבובת בונרקו (תיאטרון בובות יפני מסורתית) לבושה בשמלת כלה העשויה מבתי הבאוהאוס של כיכר דיזנגוף, ומובלת אל חתנה בידי שלושת מפעיליה. וכבת דמותה של הציירת, ילדה כפופה וביישנית בלבוש מרושל, הנישאת לדיל של אנטואן וואטו העוטה מחלצות סאטן לבן, מה שלמעשה הופך אותה לחתן. ה'פיירו' מתגלגל אחר-כך לדמותה הבוגרת של הציירת, הנופלת במלוכסן בפיר חדר מדרגות כשרגליה מאוגדות לזר ביחד עם פרחי סחלב, בציור הנקרא "הו שושנה את חולה" לפי שירו של ויליאם בלייק. ואילו הילדה הכפופה והביישנית, שיש לה יומרות, מסתבר, יוצאת לשלוט בים וביצוריו באמצעות סרגל עץ פשוט בציור 'הרועה הקטנה'.

גבעון גלריה לאמנות
Givon Art Gallery

בעבודה המוקדמת ביותר בתערוכה 'הצילום 1', מופיע דימוי כפות הרגליים שהיה מרכזי בסדרת התבליטים 'אבא' (1984-89) ובתערוכה זאת עבר גלגול נוסף בשני הציורים הנקראים 'רואה ואינה נראית'. גודל כפות הרגליים קבוע כשהנוף בו הן הולכות, יורדות מן ההרים, מתכווץ ומתרחב תחתיהן, בהשראת פתיחת סיפורו של גיאורג ביכנר "לנץ": "...בעשרים בינואר חצה לנץ את ההרים...הכל נראה לו כה קטן, כה קרוב, כה רטוב. חשק היה בו להניח את הארץ לייבוש על התנור. לא הבין מדוע-זה דרוש לו זמן כה רב לרדת במורד תלול, להגיע למקום רחוק..."

גם ההלך בסיפורו של איזומי קיוקה "יום אחד באביב" ששימש השראה לציור 'בניית בית קיץ 2' חווה את הנוף ביחסי גודל דינמיים, משתנים: "...אבל ההרים מימין היו כמקודם – שחור מוחלט, ככנפי נצים שנערמו זה על זה, המדרונות נמתחים מן הפסגות, אחד כאן ואחד שם, צובאים על השדות השתולים נבטי אורז, מוחצים ביניהם את העמקים הצרים. הרחק במעלה אחד מאותם עמקים, במקום שבו הסתיים בחשיכה בדרך ללא מוצא, הוא ראה גג סכך פשוט למראה וחלון שנראה כעינו הפקוחה של ההר..."

בציור, כבסיפור, שתי אורגות הן חלק מן הנוף הנפרש. קול חבטות הבוכיירים מלווה את ההלך בדרכו בשדות הלפתית הצהובים, וכך, הנוף מעשה ידי האל הנארג מחדש בנולים חוזר ונברא בתודעתו "...לעיניו המסונוורות, היה זה כאילו שתי האורגות ליד נוליהן, הועתקו בקווים עמומים לגיליון נייר לבן, והמשטח סביבן כוסה בצהוב..."

אכן, רק האמנות היא זו המוכשרת לקחת אותך למקום רחוק בעודך נטוע על מקומך. מתאימה ככפפה לנפש העלובה והמגלומנית, המתנפחת ושבה ומתרוקנת.